Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een verordening van de Raad inzake mededeling aan de Commissie van investeringsprojecten met betrekking tot energie-infrastructuur binnen de Europese Gemeenschap en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 736/96

(COM(2009) 361 definitief — 2001/0106 (CNS))

(2010/C 255/22)

Afdelingsrapporteur: de heer **SALVATORE**

De Raad heeft op 4 september 2009 besloten het Europees Economisch en Sociaal Comité overeenkomstig art. 262 van het EG-Verdrag te raadplegen over het

Voorstel voor een verordening van de Raad inzake mededeling aan de Commissie van investeringsprojecten met betrekking tot energie-infrastructuur binnen de Europese Gemeenschap en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 736/96

COM(2009) 361 def. -2009/0106 (CNS).

De gespecialiseerde afdeling Vervoer, energie, infrastructuur, informatiemaatschappij, die met de voorbereidende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 12 november 2009 goedgekeurd; rapporteur was de heer SALVATORE.

Het EESC heeft tijdens zijn op 16 en 17 december 2009 gehouden 458e zitting (vergadering van 16 december) onderstaand advies uitgebracht, dat met 177 stemmen vóór, bij 1 onthouding, is goedgekeurd.

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1 Het EESC staat achter de wens van de Commissie om nieuwe regelgeving in te voeren voor investeringsprojecten met betrekking tot energie-infrastructuur en steunt het voorstel voor een verordening omdat rekening gehouden wordt met recente ontwikkelingen op het gebied van het Europese energiebeleid. In het voorstel wordt ingegaan op bijkomende eisen van de sector; het wordt mogelijk om adequate, toereikende en transparante informatie te verzamelen en de administratieve lasten zijn evenredig aan het nut van de verordening.

1.2 Het EESC onderschrijft de motivering van dit voorstel van de Commissie, die een evenwicht moet zien te vinden tussen de noodzaak om reguliere en samenhangende inlichtingen te garanderen voor de uitvoering van periodieke en transsectorale analyses van het energiesysteem, en de doelstelling om de administratieve kosten te beteugelen en de transparantie te verbeteren. Door te hameren op deze eisen, leidt het voorstel van de Commissie tot een duidelijke verbetering van de huidige situatie. Zo gezien lijkt dit voorstel, waarvan de voorschriften in artt. 284 EG-Verdrag en 187 Euratom-Verdrag de rechtsgrondslag vormen, bij de uitwerking ten volle rekening te houden met het subsidiariteits- en evenredigheidsbeginsel.

1.3 Het EESC merkt op dat de details over minimumdrempels, beschreven in de bijlage bij het verordeningsvoorstel, en vanaf welke de plicht tot informatieverstrekking geldt, door de Commissie niet deugdelijk zijn gemotiveerd. De Europese en nationale besluitvormingsorganen moeten, samen met de bedrijfstak en het maatschappelijk middenveld, grondig nadenken over de omschrijving van de meest in aanmerking komende criteria voor de minimumdrempels, die veiligheid, respect voor het milieu, transparantie en zuinig beheer moeten garanderen.

1.4 Bij de periodieke controles zou de Commissie volgens het EESC niet alleen vooruit moeten lopen op eventuele onevenwichtigheden in vraag en aanbod van energie en de gebreken van de infrastructuur in kaart moeten brengen, maar de controles ook moeten hanteren als instrument voor het monitoren van de aangemelde projecten en de vorderingen van de bouwwerken, zodat ze binnen redelijke termijn kunnen worden voltooid.

1.5 Het EESC acht het essentieel dat de bestaande infrastructuur en nieuwe projecten worden veiliggesteld. De investeringen van de marktdeelnemers dienen in de eerste plaats toegespitst te zijn op modernisering, onderhoud en technologische aanpassing voor de veiligheid van de netwerken, om problemen te voorkomen en om energie-efficiëntie en milieuduurzaamheid te garanderen, waarvan nooit of te nimmer mag worden afgeweken.

1.6 Het EESC benadrukt dat het verzamelen van inlichtingen en gegevens over de infrastructuur die van communautair belang is, het beginsel van energiesolidariteit tussen de lidstaten een steviger basis kan verlenen. Verder zullen de periodieke controles de diversificatie van energiebronnen aanmoedigen en zo de energieafhankelijkheid van sommige landen die traditionele vormen van hulpbronnen exporteren, verminderen en de voorziening veiligstellen.

1.7 Ten aanzien van stroom uit hernieuwbare bronnen meent het EESC dat administratieve kosten voor het MKB moeten worden vermeden, vooral voor ondernemingen die zich toeleggen op de opkomende groene technologie. Zij zijn al in het nadeel vanwege de hogere productiekosten ten opzichte van de traditionele energiebronnen.

1.8 Ten behoeve van meer transparantie, een doelstelling van de Commissie, dienen volgens het EESC de lidstaten terdege rekening te houden met het standpunt van bewoners van de voor de nieuwe installaties aangewezen locaties, via de maatschappelijke organisaties.

1.9 Het EESC beveelt de Commissie aan ervoor te zorgen dat de investeringskosten niet ten laste komen van de consument.

2. **Inleiding**

2.1 De vrijmaking van de interne energie-markt biedt nieuwe mogelijkheden voor investeringen in de energiesector; de nieuwe wetgeving bepaalt dat er op het gebied van hernieuwbare energie en biobrandstoffen specifieke doelstellingen moeten worden verwezenlijkt.

Gezien de te verwachten en wenselijke toename van de infrastructuurinvesteringen in Europa, moet er een geharmoniseerd kader komen voor het verzamelen van gegevens en inlichtingen over projecten voor in en uit bedrijf te nemen energie-installaties.

2.2 De Commissie stelt voor om Verordening nr. 736/96 (EG) in te trekken en te vervangen door een verordening voor de monitoring van projecten voor infrastructuurinvesteringen voor de opwekking, het vervoer en de opslag van energie en kooldioxide.

2.3 De verzameling van relevante gegevens over de ontwikkeling van de energie-infrastructuur in de lidstaten is onontbeerlijk om periodieke en transssectorale analyses te kunnen uitvoeren om bijtijds structurele gebreken en onevenwichtigheden tussen de vraag naar en het aanbod van energie in kaart te brengen. Verder moet marktdeelnemers transparantie worden gegarandeerd en dienen de administratieve kosten af te nemen.

2.4 Verordening nr. 736/96 is niet alleen verouderd omdat een groot deel van de installaties voor hernieuwbare energie buiten haar reikwijdte valt; ook ontbreekt een solide systeem om gegevens te verzamelen en om energieprojecten in de lidstaten te volgen. Het thans vigerende systeem kan dus een obstakel zijn voor de feitelijke investeringen: de transparantie is niet gegarandeerd en op lange termijn kan de overschakeling op een economie met een lage CO_2-uitstoot vertraging oplopen. Verder lijkt de huidige wetgeving geen veiligheidsgaranties te bieden voor netwerken en installaties voor de opwekking en opslag van energie en kooldioxide.

3. **Het voorstel van de Commissie**

3.1 Het verordeningsvoorstel betreft de verplichting voor de lidstaten om de Commissie inlichtingen te verstrekken over reeds begonnen of in de komende 5 jaar te beginnen projecten voor infrastructuurinvesteringen voor aardolie, gas, stroom en biobrandstoffen en voor de afvang, opslag en het vervoer van kooldioxide. Deze verplichting geldt ook voor de geplande ontmanteling van bestaande installaties binnen de komende 3 jaar.

3.2 De gewenste gegevens betreffen: het vermogen van de installatie, de locatie, de naam, het type en de hoofdkenmerken van de infrastructuur; de waarschijnlijke datum van inwerkingtreding; het type gebruikte energiebron; de technologie voor de veiligheid van de infrastructuur; de installatie van systemen voor het afvangen van koolstof. Voor buitenbedrijf te stellen installaties zijn de gewenste inlichtingen: de aard en het vermogen van de infrastructuur; de geplande datum van de stillegging.

3.3 De Commissie stelt de lidstaten voor om de verlangde gegevens om de twee jaar te verschaffen, en wel vanaf 31 juli 2010. De marktdeelnemers op hun beurt verstrekken vóór 31 mei van het referentiejaar de gegevens aan de lidstaat op het grondgebied waarvan zij het project uitvoeren. De gegevens geven een beeld van de situatie van de projecten op 31 maart van het betreffende jaar.

3.4 De Commissie is voorstander van een aanvullend mechanisme, om overlapping van gegevens te vermijden. Volgens dit beginsel hoeven lidstaten geen gegevens te verstrekken als ze al gelijkwaardige informatie gestuurd hebben op grond van specifieke wetgeving of naar aanleiding van een meerjarig investeringsplan.

3.5 De Commissie gebruikt de verzamelde gegevens om ten minste om de twee jaar transsectorale analyses te maken van het structurele verloop van het energiesysteem in de EU; de resultaten hiervan worden met de lidstaten en betrokken partijen besproken. Deze kunnen openbaar worden gemaakt, tenzij de bescherming van de behandelde persoonlijke en commercieel gevoelige gegevens in het gedrang komt.

3.6 De Commissie kan maatregelen vaststellen die vereist zijn voor de tenuitvoerlegging van de verordening, met name betreffende de te gebruiken berekeningsmethoden, de technische definities en de inhoud van de bedoelde gegevens. Binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van de verordening maakt de Commissie er een evaluatie van.

4. **Algemene opmerkingen**

4.1 Het EESC is ingenomen met het Commissievoorstel vanwege het belang van de nieuwe verordening voor de doelstellingen van het Europese energiebeleid. De gekozen oplossing is een combinatie van drie vereisten: relevante gegevens over investeringsprojecten worden gevolgd en verzameld, administratieve kosten worden beteugeld en de transparantie neemt toe.

4.2 De verordening beoogt de monitoring van het energiesysteem van de EU aan de hand van de bestudering van gegevens en informatie over projecten voor investeringen in energie-infrastructuur, die de Commissie en met name haar Waarnemingspost voor de energiemarkt heeft verzameld.

4.2.1 De interne markt en de eis om een monitoringsysteem uit te werken dat op supranationaal niveau werkt, zijn voldoende reden voor wetgevende maatregelen op communautair, in plaats van nationaal niveau. In die zin stroken de wetgevingsvoorstellen van de Commissie dus perfect met het subsidiariteitsbeginsel.

4.2.2 Dit voorstel voldoet tevens volledig aan het evenredigheidsbeginsel op grond van het volgende: de verordening is een wetgevingsinstrument, dat een voorgaande verordening op het gebied in kwestie vervangt; de inhoud verwijst naar een verplichting in voorbereiding om inlichtingen te verstrekken aan de lidstaten, en waarbij vermeden wordt dat laatstgenoemde met buitensporige administratieve lasten te maken krijgen.

4.3 In het Commissievoorstel gaat de voorkeur uit naar een aanvullend rapporteringsmechanisme, in plaats van een volledig omschreven en uitgewerkt mechanisme. Het EESC benadrukt dat deze optie de efficiëntie ten goede komt en de administratieve kosten voor de ondernemingen en de lidstaten vermindert, met gunstige gevolgen voor de eindprijs van energie doordat overlapping van gegevens vermeden wordt en de kwaliteit toeneemt.

4.4 Volgens het EESC stellen regelmatig verstrekte, volledige en hoogwaardige inlichtingen de Commissie niet alleen in staat om de gebreken in de Europese energie-infrastructuur te volgen en bloot te leggen, maar leiden zij ook tot een beter begrip van problemen in deze sector bij alle nationale en Europese besluitvormingsorganen, alsook bij marktdeelnemers en investeerders.

5. **Specifieke opmerkingen**

5.1 Het EESC is ingenomen met de duidelijke definities in artikel 2 van het verordeningsvoorstel. Deze definities, die ontbreken in de thans geldende Verordening (EG) nr. 736/96, leiden tot een beter begrip van de wetstekst en verduidelijken het toepassingsgebied ervan.

5.2 De tweejaarlijkse transsectorale analyses leiden volgens het EESC tot een correcte monitoring van de voortgang van de projecten voor energie-infrastructuur in Europa.

5.3 Het EESC roept al jaren dat de veiligheid van de infrastructuur niet losgekoppeld kan worden van de voorzieningsveiligheid. Ook recentelijk ([1]) heeft het EESC in een advies over hetzelfde onderwerp als van dit advies, gewezen op het belang van beveiliging van installaties en netwerken voor het transport van energie en kooldioxide. Het is dus van belang dat de Commissie in haar periodieke beoordelingen rekening houdt met aspecten als modernisering en onderhoud van de bestaande installaties en netwerken.

5.4 Voor het EESC verdient de informatie over projecten van communautair belang de hoogste prioriteit. Het hangt van de kwaliteit van deze gegevens af of de Commissie besluit de lidstaten aan te sporen om het principe van energiesolidariteit toe te passen, en om energiebronnen te spreidenin een poging om de afhankelijkheid van enkele landen die traditionele energiebronnen exporteren, terug te dringen. Volgens het EESC is transnationale energie-infrastructuur bij uitstek een zaak van communautair belang. Het Comité heeft in eerdere adviezen al uitgesproken dat „*Communautaire DAB (…) noodzakelijk (zijn) om Europa samen verder op te bouwen*", en dat door een voortschrijdende koppeling van *energienetwerken (gas, elektriciteit, aardolie) (…) de exploitatie- en investeringskosten aanzienlijk (kunnen) worden teruggebracht en (…) investeringen in nieuwe netwerkprojecten (kunnen) worden gestimuleerd [via publieke (Unie en lidstaten) en private partnerschappen om zo de energiebevoorradingszekerheid te vergroten*] ([2]).

5.5 Het EESC stelt vast dat het door de Commissie geplande systeem uitgaat van centrale productie van energie, hoewel er tal van signalen zijn dat het Europese energiesysteem in de toekomst gebruik kan maken van decentrale installaties voor de stroomproductie voor huishoudens (zonnepanelen, micro-WKK, enz.). De toegang tot de netwerken voor het transport van elektrische energie van deze installaties moet gegarandeerd zijn, zonder te leiden tot hoge administratieve kosten voor het MKB.

5.6 Het EESC merkt op dat de details over minimumdrempels, beschreven in de bijlage bij het verordeningsvoorstel, en vanaf welke de plicht tot informatieverstrekking geldt, door de Commissie niet deugdelijk zijn gemotiveerd.

5.7 Het EESC roept op tot een diepgaand debat over nut en haalbaarheid van CCS (Carbon Capture and Storage). Het heeft al kanttekeningen ([3]) geplaatst bij het belang en de onschadelijkheid van projecten voor de afvang en het transport van CO2. Het verordeningsvoorstel van de Commissie bepaalt evenwel dat inlichtingen over projecten voor het transport en de opslag van kooldioxide verstrekt moeten worden. Die bepaling kan dus uitsluitend betekenen dat dergelijke infrastructuur onderworpen zal worden aan de periodieke controles van het Europese energiesysteem.

5.8 De bouw van energie-infrastructuur mag ter plaatse niet indruisen tegen de wil van de bewoners en hun lokale vertegenwoordigers. Het EESC bepleit een sfeer van transparantie waarbij burgers goed op de hoogte zijn van de reikwijdte van voorgenomen projecten aan de hand van economische, sociale en milieu-effectrapportages.

Brussel, 16 december 2009

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Mario SEPI

([1]) PB C 306 van 16.12.2009, blz. 51

([2]) PB C 128 van 18.5.2010, blz. 65

([3]) Ibidem, TEN/372, par. 1.8.